

Sygn. akt I CZ 61/06

POSTANOWIENIE

Dnia 10 listopada 2006 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Jan Górowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Józef Frąckowiak

SSN Elżbieta Skowrońska-Bocian

w sprawie z wniosku R. K.

przy uczestnictwie R. K.

przy udziale Prokuratora Prokuratury Apelacyjnej w [...]

o uznanie wyroku sądu zagranicznego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 10 listopada 2006 r.,

zażalenia wnioskodawczyni

na postanowienie Sądu Apelacyjnego

z dnia 2 czerwca 2006 r.,

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 2 czerwca 2006 r. Sąd Apelacyjny oddalił wniosek wnioskodawczyni o przywrócenie terminu do uiszczenia opłaty od skargi kasacyjnej. W uzasadnieniu wyraził pogląd, że opłacenie środka odwoławczego nie jest odrębną czynnością procesową i z tego względu nie może być skutecznie wniesiony wniosek o przywrócenie terminu do uiszczenia opłaty od tego rodzaju środka zaskarżenia. Skoro postanowienie z uzasadnieniem zostało doręczone pełnomocnikowi wnioskodawczyni w dniu 7 lutego 2006 r., skarga kasacyjna została wniesiona w dniu 7 kwietnia 2006 r., a opłata uiszczona w dniu 8 kwietnia 2006 r., tj. po terminie, to podlegała odrzuceniu na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c.

W zażaleniu pełnomocnik wnioskodawczyni wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przywrócenie terminu może dotyczyć czynności procesowej, przy czym równocześnie z jego wniesieniem strona powinna jej dokonać (art. 168 § 1 k.p.c.). Czynnością procesową jest wniesienie środka zaskarżenia, który powinien spełniać wymagania formalne i zostać należycie opłacony. Środek zaskarżenia od którego nie została uiszczona opłata w prawidłowej wysokości podlega odrzuceniu (art. 130 § 3 k.p.c.).

W judykaturze kilkakrotnie wyrażono pogląd, że opłacenie środka odwoławczego nie jest odrębną czynnością procesową w rozumieniu art. 169 § 3 k.p.c. lecz stanowi jej element, (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 czerwca 2002 r., IV CZ 92/02, niepublikowane, z dnia 12 lipca 1957 r. I CZ 131/57, OSPiKA 1958, nr 4, poz. 103 oraz z dnia 27 stycznia 2005 r., II UZ 48/04, niepublikowane) i z tego względu wniosek o przywrócenie terminu do uiszczenia opłaty od środka odwoławczego nie może być skutecznie wniesiony.

Wyrażano także stanowisko przeciwne (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 2 września 1981 r., II CZ 107/81 niepublikowane, z dnia 20 września 2002 r.,

III RN 140/01. OSNP 2003, nr 17. poz. 411 i wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 lipca 1979, IV CR 232/79, OSPiKA 1980. nr 7-8, poz. 143).

De lege lata, tj. po wejściu w życie ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398, dalej „u.k.s.c.”) art. 130 § 1 k.p.c. odpowiada treści art. 137 d.k.p.c. i obejmuje swą hipotezą zarówno braki formalne jak i fiskalne pisma procesowego. Powrót do koncepcji unormowania obydwu tych kwestii w kodeksie postępowania cywilnego jest wyrazem podobieństwa pomiędzy postępowaniem związanym z nienależytym uiszczeniem opłat sądowych, a postępowaniem w przedmiocie uzupełnienia braków formalnych pism procesowych. Po wprowadzeniu ostatnich zmian legislacyjnych w literaturze został nawet wyrażony pogląd, zbyt daleko idący, że nieuiszczenie należnej opłaty jest brakiem formalnym pisma.

Choć więc nadal występują odrębności pomiędzy tymi postępowaniami, zwłaszcza w regulacji skutków braków formalnych i fiskalnych, to podobieństwo tych unormowań przemawia za tym aby kwestę dopuszczalności przywracania terminu do usunięcia braków formalnych pism procesowych oraz do uiszczania opłat od tych czynności procesowych traktować podobnie. Skoro w judykaturze dominuje pogląd o przywracalności terminu do uzupełnienia braków formalnych pism procesowych (por. np. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 1967 r. I CZ 149/66, OSNCP 1967, nr 9, poz. 186), a w doktrynie jest on w zasadzie jednolity, to powinno się także dopuścić możliwość przywrócenia terminu do uzupełnienia braków w zakresie opłat sądowych.

W piśmiennictwie zwrócono uwagę, że nieprzywracalne są tylko terminy długie (por. np. art. 169 § 4 k.p.c., art. 408 k.p.c.), gdy tymczasem terminy do uiszczenia opłat, podobnie jak do uzupełnienia braków formalnych, nie posiadają tej cechy, czyli kwalifikują się z tego względu do terminów przywracalnych. Na gruncie art. 130 § 1 k.p.c. i art. 130² § 2 k.p.c. jest to w zasadzie termin tygodniowy, a w wypadkach objętych hipotezami art. 130² § 1 i 3 k.p.c., terminem tym jest nawet ściśle określona chwila, tj. wniesienie do sądu pisma procesowego podlegającego opłacie.

Gdy środek zaskarżenia z brakiem fiskalnym został wniesiony w terminie i nieodrzucony, gdyż skarżący wcześniej wystąpił z wnioskiem o przywrócenie terminu do wniesienia opłaty, to zgodnie z wymaganiem zawartym w art. 169 § 3 k.p.c. powinien on jednocześnie uiścić należną opłatę sądową. Brak jest natomiast w takim wypadku podstaw do zażądania ponownego wniesienia takiego środka gdyż uprzednio wniesiony zachował jeszcze byt prawny. Jest to argument przemawiający za tym aby przyjąć, że uiszczenie opłaty od pozwu, lub środka zaskarżenia stanowi jednak odrębną, choć akcesoryjną, czynność procesową (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 lipca 1979 r., IV CR 232/79, OSPIKA 1980, nr 7 - 8. poz. 143).

Za dokonaną wykładnią przemawia także - utrzymany już na gruncie obecnie obowiązującej ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych - kierunek judykatury akceptujący zapatrywanie, że w razie oddalenia zgłoszonego przez profesjonalnego pełnomocnika wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych w zakresie poniesienia należnej od środka zaskarżenia opłaty stałej lub stosunkowej przewodniczący wzywa pełnomocnika do opłacenia tego środka w terminie tygodniowym (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 października 2006 r., I CZ 81/06, niepublikowane).

Odrzucenie środka zaskarżenia niweczy wszelkie skutki procesowe związane z jego wniesieniem i dlatego nie można traktować środka odwoławczego prawomocnie odrzuconego jako ponownie wniesionego wraz z wnioskiem o przywrócenie terminu (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 sierpnia 1999 r., III CKN 367/99, OSNC 2000, nr 3, poz. 47 oraz uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 maja 2000r. III ZP 1/2000, OSNC 2001, nr1, poz. 1).

Według art. 10 u.k.s.c. obowiązek uiszczenia opłaty sądowej powstaje dopiero w chwili wniesienia do sądu pisma podlegającego opłacie. Z treści tego przepisu wynika, że wniosek o przywrócenie terminu do uiszczenia opłaty od środka odwoławczego może być skutecznie wniesiony tylko wtedy, gdy środek taki został faktycznie wniesiony, lecz nie został w terminie opłacony, jak również pod warunkiem, że nie został jeszcze odrzucony. Uprawomocnienie się postanowienia

o odrzuceniu nieopłaconego w terminie środka odwoławczego wniesionego od orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie powoduje, że takie postanowienie jest wiążące dla sądu (art. 365 k.p.c.) i jako kończące postępowanie w sprawie nie może być więc uchylone na podstawie art. 359 k.p.c.

Niezaskarżalne, gdyż nie kończące postępowania w sprawie (por. np. uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego: z dnia 24 listopada 1998 r., III CZP 44/98, OSNC 1999, nr 5, poz. 87, z dnia 31 maja 2000 r., III CZP1/00, OSNC 2001, nr 1, poz.1 i z dnia 6 października 2000 r., III CZP 31/00, ONSC 2001, nr 2, poz. 22 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 sierpnia 2005 r., III CNP 4/05, Biul. S.N. 2005, nr 10, s. 14) postanowienie o oddaleniu wniosku o przywrócenie terminu do uiszczenia opłaty od skargi kasacyjnej wywarło wpływ na wynik sprawy, gdyż doprowadziło do odrzucenia skargi kasacyjnej. Badanie na podstawie art. 380 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. i art. 394³ § 3 k.p.c. w wyniku tzw. uprzedniej kontroli prawidłowości tego orzeczenia przy rozpoznawaniu zażalenia na odrzucenie skargi kasacyjnej jest dopuszczalne (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 8 marca 2000 r., I CZ 259/99, z dnia 15 stycznia 2001, II CZ197/04, z dnia 23 września 2004 r., III CZ 71/04 niepublikowane i z dnia 21 listopada 2001, I CZ 165/01, OSNC 2002, nr 7-8, poz. 102). Warunkiem jednak takiej kontroli niezaskarżalnego postanowienia, które miało wpływ na wynik sprawy, jest zamieszczenie w środku odwoławczym stosownego wniosku (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 września 2004 r., III CZ 71/04 niepublikowane i z dnia 15 stycznia 2001 r., I PZ 85/00, OSNP 2002 nr 19, poz. 464). Gdy w sprawie występuje profesjonalny pełnomocnik wniosek powinien być jednoznacznie sformułowany, gdyż nie ma podstaw do przypisywania pismom przez niego wnoszonym treści wprost w nich nie wyrażonych (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 3 marca 2005 r., II CZ 197/04 i powołane już z dnia 4 października 2006 r., I CZ 81/06, niepublikowane)

Skarżący takiego wniosku w zażaleniu nie zawarł, a same tylko rozważania dotyczące nietrafności poglądu o niedopuszczalności wniosku o przywrócenie terminu do uiszczenia opłaty od skargi kasacyjnej nie mogą wywołać skutku określonego w art. 380 k.p.c.

Z tych względów na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.